

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ВЛАДИ

Філіпенко Т.В.,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор Донецького юридичного інституту МВС України*

Вступ. Проблема ефективної протидії корупції належить до найбільш гострих і складних завдань, що стоять нині перед українською державою. У рейтингу країн за рівнем корупції у 2016 р. і Україна посідає 142 місце зі 174 країн світу. Найменш корумпованою країною є Данія, а найбільш корумпованою – Сомалі [1].

Корупція вражає життєво важливі інститути суспільства, породжує глибоку недовіру громадян до влади, становить загрозу не тільки економічному, а й соціальному прогресу України в цілому. Тому розробка системи заходів, спрямованої на попередження, виявлення і подолання корупції, належить до першочергових завдань держави.

Мета та методи. Метою дослідження є визначення причин та наслідків корупції в органах влади, розробка першочергових антикорупційних заходів. Для досягнення поставленої мети використані загальнонаукові методи наукового пізнання: аналізу, синтезу, групування, системно-функціональний та інші методи.

Результати. Корупція є одним з основних чинників, які створюють реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку держави. Вона негативно впливає на всі сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сферу, громадську свідомість, міжнародні відносини. Корупція має важкі наслідки для всіх груп українського суспільства, деморалізує громадян і руйнує їх довіру до держави, формує тіньову парадержаву.

Існує безліч визначень корупції, але повної зрозумілості та правової точності немає. Згідно із Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., корупція – це використання особою, відповідальною за корупційні правопорушення, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди відповідальній особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

Природу сучасної корупції пояснюють по-різному. Одні бачать причину в поганих законах, які посилюють деградацію особистості. Ще більше число фахівців вважають головною причиною чисельну армію чиновництва, бюрократизацію суспільного життя, невиправдане розширення ролі держави. Інші – на перший план виносять причини, що лежать в економіці, а саме: монополізм у всіх його проявах, еволюцію ринку, існування «тіньової економіки», недостатню ринкову культуру підприємницьких структур.

Корупція має істотний вплив на формування державної влади. У виконавчій гільці влади це відбувається переважно шляхом плати за призначення на посаду

(купівля-продаж посад), призначення на посаду не залежно від ділових якостей особи, а виходячи з її родинних зв'язків або особистої відданості.

Найнебезпечніші прояви корупції у кадровій політиці на вищих щаблях виконавчої влади, оскільки керівники вищого рівня можуть створити цілу піраміду корумпованих відносин, що пронизує всі рівні влади. При цьому стає неможливим зайняти ту або іншу посаду, виходячи лише з ділових і особистих якостей кандидата. Вирішальним моментом є плата за призначення, родинні (дружні) відносини з керівниками вищого рівня, іншими впливовими особами. Нерідко кадрові рішення безпосередньо в структурах влади приймаються лише формально; фактично, вони приймаються поза владних кабінетів – впливовими бізнесменами, керівниками організованих злочинних формувань, які контролюють той чи інший регіон або сферу діяльності.

Потенційно найбільш корумпованою можна вважати виконавчу владу, оскільки її представники мають змогу розпоряджатися грошовими коштами, нерухомістю, матеріальними цінностями, вирішувати питання про виділення земельних ділянок, оренди, притягнення до юридичної і фінансової відповідальності, видавати дозволи, ліцензії, кредити під гарантії уряду тощо.

У будь-якому прояві корупція має негативні наслідки в політичній, економічній і соціальній сферах.

У політичній сфері це пов'язано з неможливістю здійснення демократичних принципів, зміщенням цілей політики від загальнонаціонального розвитку до забезпечення панування олігархічних угруповань, порушенням принципу верховенства закону, неефективністю політичних і судових інститутів, зменшенням довіри до влади, відчуженням її від суспільства, падінням престижу країни, зникненням реальної політичної конкуренції і в кінцевому підсумку фіаско держави.

До наслідків корупції в економічній сфері віднесемо: неефективний розподіл і використання державних коштів і ресурсів, високі витрати при веденні бізнесу, зростання фінансових і комерційних ризиків, підвищення цін, зниження конкуренції, зростання тіньової економіки, податкові втрати, погіршення інвестиційного клімату, зниження інвестицій та ефективності економіки країни в цілому.

У соціальній сфері корупція призводить до зростання соціальної нерівності, бідності, нездатності влади вирішувати соціальні проблеми, посилення організованої злочинності, безкарності злочинців, створення мафіозних угруповань, дискредитації права в очах громадськості, падіння моральних норм, зростання соціальної напруженості.

У всіх розвинених країнах світу корупцію розглядають як небезпечне для суспільства явище, яке переслідуються законом. Справи про корумпованість видних політичних і державних діячів зазнають широкого розголосу. Чиновники, що заплямували себе корупційними діями, незалежно від рангу, змушені залишати свої пости.

Основна тенденція в області боротьби з корупцією в світі – поступова комп'ютеризація всіх процесів, в яких може виникнути ризик хабарництва.

Це явище називають «електронний уряд», он-лайніві транзакції практично не залишають можливостей для передачі хабара або подарунка.

Висновки. Серед першочергових антикорупційних заходів в Україні необхідно визнати необхідність модернізації системи державного управління. Модернізована повинна бути не сама система державної служби, а способи виконання державними службовцями своїх обов'язків. Нинішня організація роботи держапарату сприяє корупції. Будь-які адміністративні бар'єри, долаються хабарами, а отже, зусилля з викорінення хабарництва повинні бути загальними, всі повинні взяти на себе відповідальність за побудову нової державної системи.

Вбачається за необхідне проведення наступних заходів:

- оптимізація чисельності держапарату;
- затвердження переліку інформації, яку органи державної служби зобов'язані робити публічно доступною;
- дотримання принципу колегіальності у всіх випадках прийняття життєво важливих для населення рішень;
- можливість оскарження рішень у вищестоящі органи й суд;
- підвищення оплати праці державних службовців;
- підвищення престижу державної служби;
- запровадження конкурсного відбору кандидатів в органи державної влади і управління;
- посилення контролю з боку органів місцевого самоврядування над державними службовцями та відповідальності за порушення закону.

Список використаних джерел:

1. Рейтинг країн за рівнем корупції, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gotoroad.ru/best/corruption>.
2. Про запобігання корупції: Закон України № 1700-VII від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗБОРУ ТА ОБРОБКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

*Ховпун О. С.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Академії праці, соціальних відносин і туризму*

Вступ. Статтею 32 Конституції України проголошено право людини на невтручання в її особисте життя. Крім того, не допускається збирання, зберігання, використання поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

З метою конкретизації права людини, гарантованого статтею 32 Конституції України [1], та визначення механізмів його реалізації 1 червня 2010 р. Верховною Радою України ухвалено Закон України «Про захист персональних даних», який

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: глобальні та національні виміри

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції
(5-6 квітня 2017 р.)**

УДК 316.43+338.26+34+378

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради Академії праці, соціальних відносин і туризму від 2 березня 2017 р., протокол № 7

Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри: Матеріали наук.-практ. конф. (5-6 квітня 2017 р.) [заг.ред. Семигіної Т.В.]. – К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2017. –322 с.

ISBN 978-966-614-087-9

У збірнику подано матеріали доповідей учасників конференції «Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри» (м.Київ, 5-6 квітня 2017 р.). Науковці з України, Білорусі та Казахстану представляють власне бачення реалізації економічних, соціальних, правових, політичних, освітніх Цілей сталого розвитку, потенційних можливостей поліпшення ситуації в своїй країні, різних аспектів суспільного розвитку.

Для науковців, викладачів, студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться питаннями суспільного розвитку.

ISBN 978-966-614-087-9

© АПСВТ, 2017

© Колектив авторів

<i>Данченко Р. О.</i> Механізм адміністративно-правового регулювання запобігання та протидії корупції в Україні.....	174
<i>Демський Е. Ф.</i> Заходи процесуального забезпечення провадження у справах про застосування санкцій до юридичних осіб: постановка проблеми.....	177
<i>Демський О. С.</i> Проблеми кваліфікації правопорушень у сфері господарювання.....	179
<i>Домбровська О. В.</i> Класифікація санкції у конституційному праві.....	181
<i>Дурсева Н. В.</i> Особливості застосування санкцій до юридичних осіб за порушення у сфері господарювання.....	184
<i>Жук Л. Б.</i> Аналіз рішень ЄСПЛ щодо прав профспілок.....	187
<i>Журавель Я. В.</i> Проблемні питання правового забезпечення функціонування офіційних сайтів органів місцевого самоврядування.....	189
<i>Завидняк В. І.</i> Суб'єкти створення судового прецеденту.....	192
<i>Завидняк І. О.</i> Національне антикорупційне бюро України як суб'єкт запобігання корупції.....	195
<i>Корнєв А. Ю.</i> Екологічні правопорушення як підстава юридичної відповідальності.....	196
<i>Кравченко В. В.</i> Окремі правові аспекти формування спроможних (об'єднаних) територіальних громад.....	199
<i>Кравченко О. М.</i> Правове регулювання комерційної таємниці в Україні.....	201
<i>Лановенко И. И.</i> Методологические подходы совершенствования криминологической политики профилактики насилия.....	204
<i>Лебідь Т. І.</i> Стан та основні проблеми українського конституціоналізму на сучасному етапі.....	207
<i>Майданник О. О.</i> Уповноважений Верховної Ради України у механізмі гарантування прав людини.....	210
<i>Мельник О. О.</i> Корупція серед державних службовців: реалії сьогодення, шляхи запобігання.....	213
<i>Мельник О. М.</i> Особливості, проблеми та перспективи здійснення антикорупційної політики в Україні на сучасному етапі.....	215
<i>Настюк А. А.</i> Міжнародні економічні відносини: історико-правові аспекти.....	217
<i>Омельянович Е. Н.</i> Актуальные вопросы содержания брачного договора в контексте сравнительно-правового анализа законодательства различных государств.....	220
<i>Онїщик Ю. В.</i> Пріоритетні напрями подолання корупції у митній сфері.....	223
<i>Пружанська Т. П.</i> Судовий розгляд трудових спорів в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення.....	226
<i>Раешева Г. К.</i> Понятие и система вещных прав лиц, не являющихся собственниками.....	228
<i>Римаренко І. В.</i> Поняття шлюбу за розрахунком в Україні: правові аспекти.....	231
<i>Світличний О. П.</i> Адміністративний процес в інституті охорони права інтелектуальної власності.....	233
<i>Скрипник Р. В.</i> Реформа МВС в аспекті кадрового питання та стану боротьби зі злочинністю.....	235
<i>Тітов М. М.</i> Необхідна оборона – конституційне право громадянина.....	238
<i>Третяк С. М.</i> Створення ефективних і прозорих органів місцевого самоврядування в Україні як умова побудови відкритого суспільства.....	242
<i>Фліпченко Т. В.</i> Причини та наслідки корупції в органах влади.....	245
<i>Ховпун О. С.</i> Правові основи збору та обробки персональних даних.....	247
<i>Циганчук Н. А.</i> Про недотримання на практиці положень Закону України «Про зайнятість населення».....	250
<i>Штиря Б. В.</i> Деякі аспекти депеналізації у кримінально-виконавчій політиці України.....	253
<i>Яра О. С.</i> Кримінально-правовий захист особи усвітли евроінтеграційних вимог.....	256